

Litteratur

THEDE PALM:

Eva Åsbrinks politiska minnen

Eva Åsbrinks bok har titeln "Intet förtiga, tillägga eller förändra" (Askild & Kärnekull 1977). Hon säger att hon hämtat orden från nämndemannaeden, som hon en gång avlagt. Hon minns fel; de ingår i vittneseden, inte i domareden. Boken har också en undertitel "I vågens tecken". Om detta är astrologi, ligger titeln bortom rationella kommentarer. Kanske syftar den på rättvisans väg, där hennes egna och andras gärningar vägs mot varandra. I så fall har de en mening: boken handlar om hennes egna misslyckanden och andras fel. Det är en ganska patetisk bok, mycket välskriven, mycket utlämnande, mycket känslösam. Först skrattar man litet, då man läser den, men skrattet fastnar i halsen.

Författarinnan är akademiker och teol dr, lärare och rektor. Hon är prästdotter, och därav hennes teologiska men också aktivt kristna intressen. Politiskt blev hon socialdemokrat. Själv har hon analyserat fram att detta var ett känslans avgörande. Det finns inget skäl att tvivla på att hon har rätt.

Hon kom in i stadsfullmäktige i Skara, hamnade i landstinget och 1968 som sitt kvinnoförbunds kandidat också i dåvarande Andra kammaren. Vid den nomineringen var slagmålet kring henne så stort, att Tage Erlander tvingades medla. Han glömde aldrig sådana som besvärat honom i något avseende. Vid presentationen i riksdagsgruppen av nya kammarledamöter redogjorde han för deras förtjänster, särskilt inom partiet. Om Eva Åsbrink sade han bara: "Hon är rektor." Hon blev i alla fall omvald och avfördes först 1976, då en rättrogen LO-kvinnas sattes in i hennes ställe.

Felet med Eva Åsbrink ur socialdemokratisk synpunkt var givetvis att hon inte var rättrogen. Hon är självtänkare och tycks rent av ibland ha ifrågasatt partiledningens beslut. Hon har tydligen inte heller kunnat dölja sina åsikter om vissa partipampar, som goda karriärister bör se upp till med hängi-

venhet i blicken. Följden var att hon inte fick den utskottsbefordran som hon tänkt sig. Hon kände sig främmande bland sina kamrater. Hon menar att detta berott på hennes blyghet, men andra orsaker kan väl också tänkas. Läsaren av hennes bok får i varje fall det intrycket, att hon inte stuckit under stol med att hon visste bättre i många frågor.

Fru Åsbrink skrev också motioner. En sådan begärde lagstiftning mot barn i framsätet i bilar. Man konstaterade att det bara behövdes att hon kom till riksdagen för att förmyndarmentaliteten skulle blomstra upp. Saken är ju riktig, men lagstiftning i frågor som rör sunt förnuft har vi mer än nog av. Ett helt kapitel ägnar Eva Åsbrink mellanölet och hennes lycka då det förbjöds. Om starköl och vin står ingenting i kapitlet. En sak lyckades hon med. Hon arbetade för att Bo Beskow skulle få slutföra sina glasfönster i Skara domkyrka. Med rätta är hon stolt över sin framgång, fastän hon menar sig ha haft både biskop och domkapitel emot sig. Biskop Danell motiverade sitt ställningstagande enligt modellen att vi inte skall använda pengar på kyrkfönster då folk i uländer svälter. Men hans efterträdare? På något sätt antyder Eva Åsbrink att det var mot henne personligen som oviljan riktade sig.

Över huvud antyds det för mycket i fru Åsbrinks bok. Där talas om en obehaglig socialdemokratisk pamp som man måste bo i Skövde för att kunna identifiera, men då går det nog bra. Ett ovanligt enfaldigt yttrande tillskrivs hennes efterträdare i riksdagen och citeras ordagrant. Men varför står inte vederbörandes namn utsatt, då det ändå är så lätt att få fram? Att fru Åsbrink tycker illa om Olof Palme må vara förklarligt, men en indirekt jämförelse med Hitler är osmaklig.

Eva Åsbrinks kritik av Alva Myrdal är intressant i dessa kyrka-stat-tider. Statsrådets stolthet blev sårad då hennes förslag förkastades. Men vem var den kristne Broderskappare som ville konfiskera kyrkans egendom?

Att han var utredningens s-stöttepelare tyder på hr Zachrisson, men varför inte skriva ut namnet?

Ytterligare en insinuation må anföras som typisk och i sin form otrevlig. En tågkonduktör har berättat för fru Åsbrink att en kvinnlig socialdemokratisk riksdagsledamot vägrade att flytta från en plats, till vilken en annan person köpt platsbiljett. Motiveringen var att hon tillhörde riksdagen! Hon beskrivs som

ung och nykommen i församlingen. Men genom att namnet inte sätts ut – vilket borde skett redan för sakens skull – får läsaren anledning att misstänka olika personer, av vilka alla utom en måste vara oskyldiga till fadäsen. "Intet förtiga" står det i bokens titel, och berättar man historier och förklarar man att de är sanna, har man i ett sådant fall knappast rätt att förtiga vem det rör sig om.